

דף ז.

או"ח סימן תמונ סעיף א

עין משפט א.

א. חמץ משש שעות ולמעלה ביום י"ד בניסן אסור בהנאה ^ג.

הגה: ואפי' חמצו של א"י אסור להנות ממנו.

א. ב. מתחילת שעה חמישית ביום י"ד אסרוהו חכמים ^ד באכילה, וכל שעה חמישית מותר בהנאה, ורשאי למוכרו לא"י אפי' שהא"י לא יאכל אותו קודם הפסח, ויכול להאכילו לבהמה חיה ועוף ובלבד שיעמוד עליהם לראות שיאכלו ולא יצניעו ממנו שיש לבער מה ששיירו ממנו ^ה.

ומתחילת שש שעות ולמעלה אסרוהו גם בהנאה ^ו.

ג. מבריינתא פסחים כ"א וכו', ואסרוהו חכמים שתי שעות קודם, ממשנה י"א וכו'. ומשש שעות ולמעלה היינו סוף שש ותחלת שבע, פר"ח. וכל האוכל חמץ מתחילת שעה שביעית לוקה מן התורה. רמב"ם פ"א הלכה ח'. מ"מ אינו עובר על ב"י וב"י עד הלילה רק על עשה דשביתו, ולדעת רש"י עובר גם בב"י וב"י מתחילת שבע שעות, אין זה מוכרח בדעת רש"י. כה"ח אות א'.

ו. ואם לוקין על ההנאה בלא אכילה עיין בפר"ח שהאריך ויש בפלוגתא בזה. שם אות ג'. ואפי' חמץ נוקשה או תערובת חמץ אסור בהנאה מתחילת שעה שביעית. שם אות ד'.

ד. דחששו שלא יטעו ביום המעונן מגמ' דף י"ב. והנו"ב כתב דחמץ נוקשה מותר בשעה חמישית ומצה עשירה מותרת בע"פ עד חצות אפי' לדעת הרמ"א בסי' תמ"ד סעיף א' שאין נוהגין לאכול אותה בפסח. כה"ח אות ז'.

ה. היינו כשמגיע זמן איסורו.

ו. משום דרובא טעו בין שש לשבע שעות, מרש"י בפסחים י"א ע"ב. ע"כ אסור להריח פת חמה של עכו"ם משש שעות ולמעלה. כה"ח אות י"ג.

ואם קידש בו אשה אינה מקודשת. טור. ועיין באהע"ז סי' כ"ח סעיף כ"א שפסק דאם חמץ מדרבנן ושעות דאורייתא או חמץ דאורייתא ובשעות דרבנן הוי ספק מקודשת, ועיין מש"כ שם במנחת אשר אות מ"ב-מ"ג.

חמץ של הקדש או של עכו"ם שלא קיבל עליו אחריות הרי זה רשאי למכרו גם בשעת איסורו שאין הנאה זו שלו. כה"ח אות ט"ז.

ו. אם האדם נמצא במדינה אחת וחמצו במדינה אחרת ושם במקום החמץ עדיין לא

הגה: אלו הד' שעות שמותר לאכול בהם חמץ הם שעות זמניות^א לפי ענין אורך היום. וי"א עד ב' שעות קודם חצות מותר לאכול.

אה"ע סימן כח סעיף כא

כא לג. המקדש באיסורי הנאה דרבנן, כגון חולין שנשחטו בעזרה שאין לו עיקר מדאורייתא, מקודשת. ואם בחמץ שאיסורו מן התורה ובשעות דרבנן כגון בערב פסח בשש או לפני שש שעות, או בזמן איסורו^ה מן התורה והחמץ מדרבנן, הרי זו ספק מקודשת. ואם באיסורי תורה כגון שעות דאורייתא, וחמץ מן התורה^ט, אינה מקודשת.

הגה: לד. קהל שעשו תקנה שאיש לא יקדש אלא בפני עשרה אנשים, ועבר אחד וקידש בפחות מעשרה^י, הוי ספק קידושין.

הגה: לה. אשה שאמרה כל מה שאני אקבל שלא בפני פלוני ופלוני יהיה^כ כהקדש, ועבר אחד ונתן לה שלא בפני פלוני ופלוני לשם קידושין, אינה מקודשת. אבל אם קידשה^ל בשטר הוי קידושין.

הגיעה שעה ששית, הולכים אחר מקום החמץ ולא מקום עמידת בעליו. שם אות י"ז.
 ו מצה כפולה בע"פ שאסור המקום שנכפל, צריך שריפה ואסורה בהנאה, ב"ח. כה"ח אות י"ח.

ז. כתב הלבוש שמחשבין השעות מזריחת החמה עד השקיעה, אבל לדעת הב"ח יש לחשב מעמוד השחר עד צאת הכוכבים. וכ"כ הפר"ח. כה"ח אות כ"א.

ח. זה תמוה דבשלמא הפוך חשש הוא לדעת הרמב"ן. כ"כ הח"מ ועיין בב"ש.

ט. וכתב הח"מ שיש לחשוש מספק, בשעות מן התורה וחמץ מן התורה לדעת ר"י דחמץ מהנשרפין ואפרן מותר, וא"כ יתכן שהאפר של חמץ זה אחרי שריפתו שוה פרוטה במקום אחר, וע"כ בזה ספק מקודשת, ע"ש.
 ועיין בפסחים דף ז' במימרא דרב גידל וברא"ש פ"ב דקידושין.

י. ממהרי"ק, והריב"ש חולק מובא בב"י ויש להחמיר כהמהרי"ק להצריכה גט כ"כ בח"מ.

כ. ואם אמרה הקדש ולא כהקדש, נסתפק בזה הרשב"א. והעלה דצריכה גט מספק כ"כ בח"מ.

ל. הרשב"א בתשובה תר"ג. והח"מ תמה דהמעין בגוף התשובה יראה דהשטר הופך להיות איסורי הנאה מדאורייתא דנאסר בקונם, וא"כ לא קיבלה דבר ואינה מקודשת גם בשטר והניח בצ"ע.

 את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ב. אר"ח סימן תמו פעיף ח

ה. ח. היתה לו עיסה בביתו והוא טרוד במקום אחר ומפחד שמא תחמיץ מבטלה בלבו קודם שתחמיץ^מ, אבל אם כבר החמיצה אין הביטול מועיל^ב אם זה אחר זמן איסורו.

עין משפט ד.ה. אר"ח סימן תמו פעיף ד

ה. ד. מצא פת בפסח בביתו ואינו יודע אם זה מצה או של חמץ מותר אפי' באכילה דהולכים אחר הפת האחרונה^ב בבית שהיא מצה, אבל אם הפת מעופש הרבה שא"א לו להתעפש כל כך משנכנס הפסח ודאי הוא חמץ.

דף ז:

עין משפט א. אר"ח סימן תלב פעיף א

א. א. קודם שיתחיל לבדוק יברך^ע אשר קדשנו במצותיו וציונו על

- מ.** אפי' אחר זמן איסורו די בביטול כיון שבאותה שעה עדיין לא החמיצה.
- נ.** ואז יש לו לקום וללכת לביתו ולבער, ואפי' הוא לומד אצל רבו מפסיק, אבל מדברי הרמב"ם משמע דא"צ להפסיק אלא כשיחזור לביתו יבער מיד. כה"ח אות ס"ז.
- ס.** מפסחים דף ז' ע"א. ואע"ג דקיי"ל כר"ש דחמץ לאחר הפסח מותר מן התורה לא חשיב דבר שיש לו מתירין כך דעת מר"ן השו"ע, מ"מ סיים בכף החיים באות כ"ח כיון דאיכא פלוגתא יש להחמיר ואין להתירו רק לאחר הפסח.
- ע.** מגמ' פסחים ז' ע"ב, ויטול ידיו בלי ברכה קודם שיברך על הבדיקה, ממהרי"ל, ויש שכתבו דיותר טוב שתהיה הנטילה אחרי שהוצרך לנקבו שלא יהיה כיוהרא, וגם העומדים שם אם אין ידיהם נקיות יטלו ידיהם כיון שיש להם לענות אמן אחר הברכה. ויש מי שמצריך טבילה לבדוק. כה"ח אות א'-ב'.
- וביפה ללב כתב דקודם הבדיקה ילמוד בזוהר בר"מ פ' בא דף מ' ע"ב מד"ה וישא העם עד יצר טוב, ואח"כ יאמר הלשם יחוד, עיין בכה"ח אות ג' הביאה שם.
- ואחרי הבדיקה יאמר עוד לשם יחוד לפני הביטול שם. ואחרי הביטול יאמר יה"ר מלפניך קחנו משם.

ביעור חמץ.

הגה: ואם התחיל לבדוק בלא ברכה, יברך כל זמן שלא סיים ^ז בדיקתו.

א. **ב.** יזהר שלא ידבר בין הברכה לתחילת הבדיקה ^ק. וטוב שלא ידבר

פ. עיין בר"ן וברא"ש בפסחים דף ז' מה שהאריכו מדוע במקצת ברכות אומרים על ובמקצת עם למ"ד, כמו לקבוע מזוזה וגם הרמב"ם כתב מזה בסוף הלכות ברכות. ואע"פ שעדיין אינו מבערו עכשיו אלא עד מחר, מ"מ מתחיל הביעור ע"י הבדיקה כדי לבער ולבטל החמץ שאינו יודע. ט"ז ס"ק א'. ומה שלא מברכים על ביטול חמץ משום דזה הוי בלב ואין מברכין על דברים שבלב, ועוד שבכלל ביעור ישנו ביטול אבל אין בכלל ביטול הביעור, והא דאין מברכין על בדיקת חמץ שאין בבדיקה תכלית המצוה שהרי מי שבדק ולא ביער או ביטל לא עשה כלום. ט"ז מב"י. אם בירך "לבער" במקום על ביעור חמץ יצא וכן להיפך. כה"ח אות ז'. והרמב"ם בסוף הלכות ברכות כתב דבין שבודק לעצמו או לאחרים מברך "על ביעור חמץ". כה"ח אות ח'.

ו. ולגבי ברכת שהחיינו על הבדיקה יש מחלוקת הפוסקים אם לברך ונהגו שלא לברך, מ"מ אם נודמן לו פרי חדש יברך עליו ויכוון לפטור הבדיקה ואם אדם בירך שהחיינו לא נפטר בזה מברכת שהחיינו של הרגל דהבדיקה טפילה והרגל עיקר. כה"ח אות ט'-י'.

ז. דכל זמן שלא סיים הוי עובר לעשייתן, כ"כ הב"י. ואם סיים כל הבדיקה לא יברך, וי"א דסיום הבדיקה היינו כששורף החמץ שאז היא גמר הבדיקה, אך אחר שסיים הבדיקה בלילה אפי' שעדיין לא ביטלו אין לברך, וכן עיקר שלא להכניס עצמו בספק ברכה לבטלה. כה"ח אות י"ב. ויש מי שכתב דיחזור וישתמש בחדר אחד בחמץ ואז מתחייב שוב לבדוק ויברך. שם ס"ק י"ג.

ק. ואם דיבר בדברים שאינם מענין הבדיקה צריך לחזור ולברך כמ"ש בס"י קס"ז סעיף ו'. ואפי' הפסיק במלה או שענה אמן אחר עצמו קודם שהתחיל לבדוק הוי הפסק וחזור ומברך, כה"ח אות ט"ו, וסיים שם שבענה אמן יש פלוגתא בזה ולא יחזור לברך מספק.

ו. וגם בדברים שהם מענין הבדיקה אסור לו לדבר לכתחילה לפני שהתחיל לבדוק רק בדיעבד אם דיבר אינו חוזר, אבל אחר שהתחיל לבדוק מותר לדבר בדברים שהם מעניני הבדיקה אפי' לכתחילה, וכך היא משמעות השו"ע. כה"ח אות ט"ז.

ו. אם המברך על הבדיקה בירך להוציא ידי חובה גם אחרים והוא התחיל לבדוק אך האחרים עדיין לא התחילו ודיברו אם בכה"ג צריכים לחזור ולברך, דזה דומה לבוצע על הפת שבירך וכוון להוציא ידי חובה גם אחרים והוא טעם מן המוציא אך הם עדיין לא טעמו ודיברו אם צריכים הם לברך, והדבר בפלוגתא ובכה"ח העלה דבכה"ג צריכים הם לברך, אבל אם הבוצע שח אחר שטעמו האחרים והוא עדין לא טעם, בזה א"צ לחזור

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

כלל ר בדברים אחרים ש עד שיגמור כל הבדיקה ת, כדי שישים לב לבדוק בכל המקומות שמכניסים שם חמץ.

עין משפט ב. או"ח סימן כה סעיף ה

ט. כל המצות מברך עליהם עובר לעשייתן, לכן צריך לברך על של יד אחר ההנחה על הקיבורת קודם קשירתם א, שקשירתם זו היא עשייתן.

הגה: וכן בשל ראש מברך על מצות תפילין קודם שמהדקו.

או"ח סימן קנח סעיף יא

יב. מברך קודם הנטילה שכל המצוות מברך עובר לעשייתן, אך נהגו שלא לברך אלא אחר הנטילה משום שלפעמים אין ידיו נקיות, וע"כ אחר ששיפשוף ידיו והם נקיות מברך עליהם קודם שיטול במים שניים.

הגה: גם יכול לברך עליהם קודם הניגוב שגם הניגוב מצוה והוא עובר לעשייתן.

הגה: אם שכח לברך עד אחר שניגב מברך אח"כ ג.

ולברך גם הבוצע עצמו. כה"ח אות י"ז, וכ"כ במ"ב בסי' קס"ז אות מ"ג.

ר. מ"מ אם כבה לו הנר, או החדר היה סגור ורצה שיפתחו לו כדי שיכנס לבדוק מותר לדבר בכה"ג. כה"ח אות י"ח.

ש. אפי' בדברי תורה. כה"ח אות כ'.

ת. לאו דוקא אלא צריך לא לדבר עד שיגמור לבטלו. כה"ח אות כ"א.

א. היינו קודם הידוק הרצועות על הזרוע, ט"ז ס"ק ז'.

ואם לא בירך בשעת ההנחה מברך אח"כ דהמצוה נמשכת.

ב. כן המנהג עכשיו כדברי הרמ"א לברך קודם הניגוב וכך מסכימים דברי האר"י ז"ל, כה"ח אות פ"ג.

ג. ולא דמי לסי' קס"ז סעיף ח' שאינו מברך אח"כ, דכאן אינו ראוי לברכה מעיקרא וע"כ מברך אח"כ, מ"א ס"ק ט"ז.

ומה שיכול לברך אח"כ היינו אחר הניגוב לפני ברכת המוציא אבל אחר שבירך המוציא

עין משפט ג.

יו"ד סימן רפה פ"ה ב

ב. כשבא להתגייר אומרים לו מה ראית שבאת להתגייר^ד, האם אתה לא יודע שישראל בזה"ז דחויים וסחופים ומטורפים ויסורים באים עליהם, אם אמר יודע אני ואיני כדאי להתחבר עמהם מקבלים אותו מיד, ומודיעים לו עיקרי הדת^ה שהוא יחוד ה', ואיסור ע"ז ומאריכין עמו בדבר זה, ומודיעים אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות^ו ומקצת עונשים של מצות כגון קודם שבאת לקהל ישראל אכלת חלב אין אתה ענוש כרת, חללת שבת אין אתה חייב סקילה ועכשיו חייב כרת על חלב, וסקילה על חילול שבת.

ג. אין מרבין עליו^ז, ואין מדקדקין עליו, וכשם שמודיעים אותו עונש של מצות כך מודיעין אותו שכרן של מצוות, ומודיעים לו שבעשיית המצוות יזכה לחיי עולם הבא. ושאיך שום צדיק גמור אלא בעל החכמה העושה מצות אלו ויודעם, ואומרים לו שהעולם הבא אינו צפון אלא לצדיקים^ח והם ישראל ומה שתראה ישראל בצער בעולם הזה, טובה צפונה להם שאינם יכולים לקבל רוב טובה בעולם הזה כעכו"ם, שמא ירום לבכם ויתעו ויפסידו שכר עולם הבא. כמ"כ אין הקב"ה מביא עליהם רוב פורענות כדי שלא יאבדו אלא כל עובדי כוכבים כלים והם

לא יברך ענט"י, מ"א ס"ק ט"ז, אך מדברי הלק"ט נראה דיכול לברך גם אחר ברכת המוציא, והט"ז כתב דלא יברך אחר הניגוב, וכיון שיש מחלוקת אם שכח ולא ברך וכבר ניגב יחכך בראשו ואז יטול שוב ויברך קודם הניגוב. ואף דהמ"א והט"ז כתבו דאם חיכך בראשו או נגע במקומות המכוסים בתוך הסעודה יטול ולא יברך כאן שאני כיון שלא בירך כלל וכ"כ במשב"ז ובבן איש חי, כה"ח אות פ"ה. וְאִם נָטַל וּמְסוּפָק אִם בִּירַךְ עֲנֵט"י או לאו, יהרהר הברכה בלב, שם אות פ"ו.

ד. מברייתא יבמות מ"ז. ואם פרש שיפרוש דקשים גרים לישראל כספחת בעור.

ה. מרמב"ם בפ"ד מאיסורי ביאה.

ו. וכתב הב"י דאם לא הודיעוהו אינו מעכב.

ז. היינו הזכרת העונשים, ואין להודיעו כל הדקדוקים והחומרות שיש באיסור חלב, ואיסור שבת דשמה כוונתו לשמים, כ"כ הב"ח. ש"ך ס"ק ה'.

ח. שם בברייתא.

 את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
 email: minchat.aaa@gmail.com

עומדים.

ב. ד. ומאריכים בדבר הזה כדי לחבבן. ואם קיבל מלין אותו מיד ^ט, וממתינים לו עד שיתרפא רפואה שלמה ^י, ואח"כ מטבילין אותו טבילה הגונה בלא חציצה.

הגה: י"א שיגלח שערתו ^כ ויטול צפורניו של ידיו ורגליו קודם הטבילה.

ב. ה. בשעת הטבילה צריך שיהיו שלשה ^ל עומדים על גביו ומודיעים אותו מקצת מצות קלות ומקצת חמורות פעם שניה, והוא עומד במים, ואם היתה אשה נשים מושיבות אותה במים עד צוארה והדיינים שהם השלשה מבחוץ ומודיעים אותה מקצת מצות קלות וחמורות והיא יושבת במים ואח"כ טובלת בפניהם ^מ, ומחזירים פניהם ויוצאים כדי שלא יראו אותה כשתעלה מן המים.

ב. ו. יברך הגר או הגיורת על הטבילה אחר שיעלה מן המים ^נ, וכיון שטבל הרי הוא כישראל שאם חזר לסורו הוא כישראל מומר, ואם קידש קידושו קידושו.

ט. משמע דאין ממתינים דאין דוחים מצות עשה. והקשה הרמב"ן מדוע משהין מצות טבילה ולא מטבילין אותו קודם המילה, ותירץ כיון שהמילה קשה עליו מלין תחילה ואם יפרוש יפרוש, מ"מ אם טבל תחילה הרי זה גר עכ"ל. ט"ז ס"ק ד'.

י. שהמים מזיקים למכה קודם שתתרפא כראוי. ט"ז ס"ק ה'.

כ. הגם דאין חציצה בשערות כתב הש"ך בס"ק ז' דכן המנהג במומרים כשחוזרים לדת ישראל, מ"מ בדיעבד אם לא גילח שערו רק שאין דבר חוצץ עלתה לו הטבילה.

ל. מהטור ממימרא דר' חייא אמר ר"י ביבמות מ"ז ע"ב, דמשפט כתיב ביה ואינו גר בלא מילה וטבילה.

מ. ואם טבלה שלא בפניהם, צריכה לחזור ולטבול בפני ג'. מתשובת פרח מטה אהרן. פ"ת אות ב'.

נ. מפסחים ז' ע"ב, ועיין בתוס' שם ד"ה הטבילה, וכ"כ הרי"ף.

עין משפט ד. אור"ח סימן תלג סעיף א

א. הבדיקה צריכה להיות לאור הנר ^ב ולא לאור הלבנה. ואם עבר ^ע ולא בדק בליל י"ד כשבדוק ביום י"ד לא יבדוק לאור החמה אלא לאור הנר ^ב, ואכסדרה שאורה רב אם בדקה ^ז לאור החמה יצא.

עין משפט ה. אור"ח סימן תלג סעיף ב

ב. אין בודקין לאור האבוקה ^ק, ולא בנר של חלב ^ר ולא בשל שמן ולא בשל שומן אלא בנר שעוה.

הגה: שתי נרות ביחד אפי' קלועים ^ש דינם כאבוקה.

ס. מברייתא דף ז'ח', שאור הנר יפה לבדיקה, ואף מי שבדק בליל י"ג ונזהר שלא להכניס שם חמץ ורוצה לחזור ולבדוק בליל י"ד לחומרא א"צ לברך שוב. כה"ח אות ב'.

ע. אבל לכתחלה אסור לבדוק ביום אפי' לאור הנר, ואפי' בבית אפל, מ"א ס"ק א' מב"י. פ. בגלל החורין והסדקין.

צ. משמע דוקא בדיעבד, והב"ח כתב דה"ה כל מקום שאורו רב דינו כאכסדרה.

ק. משום שאינו יכול להכניס האבוקה לחורין ולסדקין וירא שמא ישרוף הבית. ולדעת הט"ז בס"ק ג' אם בדק לאור האבוקה בדיעבד מהני, אבל המ"א בס"ק ה' כתב דאפי' בדיעבד לא יצא באבוקה, וכ"כ הפר"ח, ולענין ברכה אין לחזור ולברך מספק.

ר. שמא יטפטף על הכלים ולא בשל שומן שמא יטפטף על כלים חלביים ולא בשל שמן שמא יטפטף על הבגדים וגם אינו יכול להכניסו לחורים ולסדקים, ובכל אלו אם בדק בהם בדיעבד הוי בדיקה, ב"ח וכ"כ הפר"ח.

ובשעת הדחק שאין לו נר אחר רק מהם הוי כדיעבד. כה"ח אות י"ג.

ש. ונראים ע"י הקליעה כאחד ג"כ הוי כאבוקה, כיון שהם שתי פתילות חלוקות. כה"ח אות כ'.